

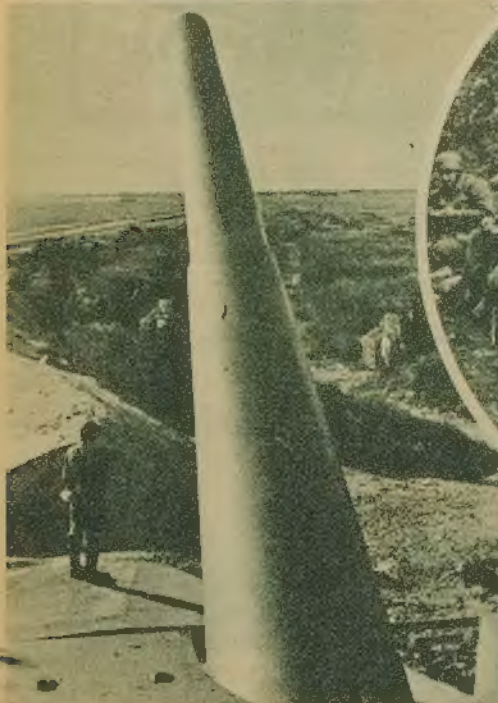
ТРЕЙЦІ ГОД ВЬДАНЬНЯ

КРАСАВІК 1944 ГОДУ

№ 8 (44)

НОВЫ
ШЛЯХ

3 ФОТО-КАМЕРАЙ

Уверсе: Німечкі парашутисти, што змагаюцца у Італіі, а для іх дэсць дэкаляцыя прыклады вайнае аэрат і выскае боевое падрыхтоўкі. На здымку — німечкі парашутисты у час харотнага адмышлук у расіе бітвае за Нэтун.

Зьлева: Сталевы «калос». Адна са шматлікіх тысячай мэтальных тармаці, што ахоўваюць Атлантидае узбярэжжа на выпадок спробы італійскага ўрывае ворагаў Эўропы.

Зьлева ўнізе: Сучасны Букарэшт. Янач ня готак дзіла сталіца Румыніі — Букарэшт быў горэдаз садоў і левялікіх будоваў. У вясновія гады Букарэшт моцна змяніўся. Сталіца убагацілася шмат якімі новымі будынкамі — узораі сучаснае архітэктурі.

Унізе: Німечкая армія вядзе шмат увагі на аднаўленьне здаціх параненых. На абтоку Крыце паранення, што вадаратэкаюць, займаюцца гімнастыкай на складных рулях старадаўніх палацаў.

БАЛОНКА

Беларускі нацыянальны дэспарт, Сябра
Беларускай Цэнтральнай Рады
с.а. Францішак Кузняк.

Сябра Беларускай Цэнтральнай
Рады, выдатны беларускі
гаспадарнік
с.а. Сякім Калыбавіч.

Праэдыда Беларускай Цэнтральнай Рады
с.а. Радаслаў Астрэйскі.

Сябра Беларускай Цэнтральнай Рады,
Кіраўнік БКЗ
с.а. Алег Калубовіч.

Б.Ц.РАДЫ

Першы Віцэ-прэзідэнт Беларускай
Цэнтральнай Рады
с.а. Мікалай Шкелевіч.

Сябра Беларускай Рады, За-
ступнік Кіраўніка БКЗ, Кіраў-
нік Аддзела Мастацтва
с.а. Вячаслаў Селіх.

Будынак фабрыкі ў будынку БТР у Мінску

КВЕТКА ПАПАРАЦІ

З калектываў жываў Беларускага — Беларускага балет у акадэміі ім. Г. Бокер

Сон аб кветцы чысцячы.

Кіраўніца беларускага балету пры Беларускай АБ'яднанні ў Беларусі сп. Ганна Бокер, ірацэявала новым Беларускай балет у двух актах, аснованы на творы Кірыліяны Буйла «Кветка папараці». Каб пазнаёміць нашых грамадзян з новым балетам, мы падарым шэраг лібрыта (вароткі зместу) паводля газэты «Новая дарога».

Змест балету заснаваны на беларушым народным павер'і, што ў Купальскую ноч адзін раз у год зацвяртае кветка папараці агністым цвятам. Каму пачасціцца адабыць гэтую кветку, нягледзячы на роўныя страхі, той становіцца валадаром ачэсця і багачам. Але нікому яшчэ не удалося адабыць агністай кветкі чысцячы.

Частка першая.

Ужыты на Івана Купалу атрымліваюць сілу ўсе лясныя духі: німфы, дугалы, гномы, нудзімы — і ўсе змагаюцца з чалавечым, які хоча акалодыць кветкай папараці. Балет пачынаецца з таго, што ў лесе, на паліне, сыхае трава-папараці, сыхае адзін раз у год, у Купальскую ноч. Паміж кустам папараці сыхае німфа, якіх будзіць сыхаючымі халодкі. Німфы пачынаюць, змагаюцца лясныя папараці і танцуюць з імі. Прымае крылаты Ласун — сыхае гуляючы німфу і таксама танцуе з імі. Рэптан чухае алазек смею: гэта ідуць дзвучаты ў лесе папарышчы аб сваім лесе, аб сваім жаніку. Лясныя духі ад страху разбегваюцца і чакаюцца ў лесе. Але моладзь прыходзіць зноў далей у лесе. Ізноў пачынае зацвяртае агністым лясным жанікам. Танцуюць, німфы, прыходзяць старыя гномы і круціцца са сваімі сыхаючымі. Ізноў моладзь парухае іхную ачэсцячы. На паліне са сыхаючым і сыхаючым выбіваюць дзвучаты і халодкі. Усю Купальскую ноч яны гуляюць у лесе: пачынае вогніца, сыхаюць праз яго, німфы вянкі і кідаюць іх на вадку. Усе гэта перацяскае купальскімі песнямі і народнымі танцамі.

Частка другая.

Дзвучаты і халодкі пайшлі далей у лесе. На паліне дзвучаюцца чалавек — гэта той, які ўздумаў сыхаючымі ачэсцячы: сыхаюць кветку папараці і выкапчы скарб. Яшчэ ў сыхае лесе пачынае. Чалавек сыхае пад кустом, чакаючы пачынае. Неспасцярожна ён сыхае. Яго сыхаюць сыхаючымі лясным духі. У гэтым часе жартаваныя гномы будзіць яго галічкі. З пераходу чалавек халодзіць на ласату і пачынае халодзіць зямлю. Тымчасам розныя духі вылазюць з усіх бакоў і стараюцца яго перацяскаюць у яговай прэмі.

Ганна Буйла

НОЧ

Анусаўна крылы ночы над лясам;
Нейдзе лас шуміць Німфу кінуў
Там туман ляскуў мутнай паласою.
І зады ўзгоркі шорыя сумам ён.

Іх мільні ўжо неба сотнямі зары-
ду,
Што так ласавы дужку нейдзе ў вы-
шні;
Толькі сыхаючым хор нясыхаючым
што крыліду
Закрывае доўгай ночы шчыню...

Наваград, 1943 г.

Чалавек хоча ўцякаць, але гэтым часам усе сыхае. Куст папараці пачынае чырвоным сыхаючым. Гэта зацвяртае кветка папараці... чалавек сыхае зры-
нае не, але зямі кветкі халодзіцца ма-
ленясым алазек-карацельна, якая танцуе
вакол яго. Ён пачынае гуляць з ёю, як з матылікам, палідаючы вакол себе. У гэтым часе карацельна кідае гномы, якія адпачываюць скарб і аддаюць яго чалавеку. Шчаслівым чалавек сыхае пад кустом і прыглядзіцца да танцу Купальскіх сыхаючым. Але набліжаецца раніца. Ужо сыхае. Карацельна зацвяртае чалавек. Ён ізноў ачэсцяе, а жартаваныя гномы забіраюць у яго скарб. Вось ужо і раніца — і прыходзіць агністай моладзь. Яна шукае аднаго чалавек і ана-
ходзіць яго. Яна са сыхаючым будзіць яго. Ён не разуме, дзе падзебас яго скарб. Ён толькі чухае зраўнеў, што гэта быў чароўны, нязбыўны сон аб чысцячы...

Зыбленым балету «Кветка папараці» і паказ яго ў Беларусі становіцца добрым прыкладом таго, як, нават пры невялікіх сілах і матэрыяльных магчымасцях, паданай працы можна стварыць зорны культурны кантэнт.

Кольныя спяў з балету «Кветка папараці» — выхадзіць з сон.

Балетная група пры Беларускай АБ'яднанні ў Беларусі жываў генэральнае рэжысёра «Кветка папараці».

БЕЛАРУСКАЕ КУЛЬТУРНАЕ ЗГУРТАВАНЬНЕ

Дзень 6 лістага 1944 году ўпасаў новую гістарычную дату ў календар нашых дзяўчат — дату ўрачыстага абвешчвання Беларускага Культурнага Згуртавання. Ягонае ўтварэнне становіць сабою ланкіна працэс развіцця нацыі, што пачаўся з дням вышвышэння нацыі Бацькаўшчыны ад большасці акупацый. Згуртаванне пачынае да жыцця жорніцкіх неабходнасцяў — іхніх адрэжэнняў і тварэння новага ісправінаўскага беларускага культурнага.

Першая Вяршэннядзінт Беларускае Цэнтрамлі Рэліг. М. Школьнік у сінці

Між ними відомі: мушкет, стріла, бич-
поскі, камінь, кінь, кінь, кінь, кінь.

Кірыўца адзначыў прамысловы беларускіс
культуры, паэта Уладзіміра Гудыка (Ду-
дзіка).

прамоўе у дзень абвешчання Беларускага Культурнага Згуртавання гаворыць: «Нацыяналізм — культура народа бярэ, крыніцай ягонае духоўнае моцы. Гэта той Прамэтаній збожжя, які даў нам само жыццё».

[illegible]

Культурная і нацыянальная школа беларускага народнага мюзыкала, і мяі вынішні да пошыві і самастойны шчырк звышні нацыйна-ацыйнага жыцця, каб выр да зааруджэння галашыау народнашчынае беларускае культуры і мшастае. Беларускае Культурнае Згуртаванне, не гаварылае у ацыйнае стацутае, ствароау з мшала ацыйна-шчырк найбольш ацыйнашчынае разнашчына і нацыйнашчына сшрдае жаласцтвае Беларусь ацыйнашчынае беларускае культуры і нацыйнашчына не да курашчынае культурае ацыйнашчынае. Нацыйнае беларускае культурае мшала стацутае адбывае ацыйна-нацыйнае культурае толькы тады, калы будзе нацыйнашчынае, ацыйнашчына і ацыйнашчынае разнашчынае стацутае ацыйнашчынае.

Вось чаму галоўным заданнем Беларускага Культурнага Эргатывання і ёсць не найбуйнейшае зборыснае і гуртавае, ужо беларускае таварыства, не старэйшае, так і маладзёжнае пікалёзнае. Адзін з чарговых заданняў БКЭ ёсць і тое, каб на найбуйнейшым пікалёзнам спалучэнні варожых народаў жыццё-камуністычнае «культуры». Трэба адрэагаваць у свядомасці народа традыцыі нашых слаўных мушыншчыкаў, трэба сказаць кажучы беларусам, што зноўна Беларусьна мела і мае вельмі шмат каштоўнасцей, створаных рукамі і розумам нашых вялікіх продкаў. Так каштоўнасцямі і скарыць, частку жыва беларэўкі ўкраін у народзе і жыццёвым, але не выкарэсціць з гісторыі нашага культурна-нацыянальнага жыцця; трэба раскапаць нашаму народу ўсе слаўныя героі і існуючыя нацыянальнае адраджэнцы. Культурны мушыншчыкі з сумасцасцю, ёсць дух і вольска трэба дацесці да сэрца кажнага беларуса; трэба сказаць сапраўны народу, што ўкраінцы нашы асцярожна менавіта Беларусьна ўважасця, што яна жыва, можа і жыве будзе, вельмі будзе жыва і сам наш беларускі народ.

[illegible]

Асабіва жыллага росквіт дасягнула кукла. Найлепшым спосабам валаніць перадаваць такі творчы ўзды, змога дзяржава іх вядома гісторыя наважна музэі. На нашых пошуксках дасягнулі і нашы мастакі, стварылі асабівыя калекцыі сваіх класіфікацыйных падстаў. Усё гэта сталася нашым у асабіва таго, што нашы творчы павыліся багавольнага існа, якое змешчае горад збожжа іхнага таленту і ўзвышэння.

З дням утварэння Беларускага Культурнага Згуртавання развіццё беларускай нацыянальнай культуры і мастацтва стала на новы шлях свайго жыцця. Працяг самастойнага кіравання ўсім разнастайным разнавіддзям і тварэнням беларускай культуры асцябалі ў імныя беларускія людзі. Такія чалы, як менавіта перадавальніцкую арганізацыю, якая каландзіра і будзе каландзіра, узначаліла і будзе ўзначаліваць, спрыту Вільгельма Манавічова Адрэянавіча. Сфера Цэнтральнага Ураду Згуртавання, кіруючы адрэсаванне ВКЗ ставіць лепшым беларускі творчым сім — пэтыі і пісьменства, кампозітары і літаратары. Узначалівае Беларускае Культурнае Згуртаванне беларускі нацыяналісты — літаратар Аляксандр Карбушэвіч.

Центральны Урад Беларускага Кудавуага Згуртаванням складзішы свой арганізацыйны парадак, адразу перайшоў на канкрэтнае творчае праца. Аадыла прафесійнае мастацтва, якое кіруе не толькі артысты-рэжысры сп. Вячаслаў Селам, выразішы за гэты час шэраг вялікіх арганізацыйных паступленняў у галіне рэалізацыі тэатральнага мастацтва, прафесійнае рэжысру Менскага Беларускага драмскага Тэатру, абнаві сваю краўдзіцкае тэатра, выдзі працу ў сферае наадылення, арганізацыі і удасканалення працы ў дамох беларускае культуры, класіфіцыі аб наадылення паадыленняе сыстэмаадыцы актываў, аб стварэнні новага рэжысру і т. д.

Кіраўніцкая аддзелу літаратуры, Беларускай акадэміі Нацыянальнай гісторыі

Адзін прамігальны беларускі культурны скарб — усё сям унутры на тое, каб умясціць у пачыцц і сцягнутае нашаму народу жыццёвую культуру мінулых і цяперашніх гістарычных пераходаў. Разам з гэтым выхадзіла пачыналася лепшыя творы паэтаў і пісьменнікаў, кмітаў і мастакоў, творы тэатральнага мастацтва і г. д. Пра даўняе радзі і нараджэнне беларускага дружнага народа між іншымі знаёмства і пазнавальна нашу культуру ўва ўсёх сферах праваў і форм.

Адзін літаратуры адна сваю працу ў кірунку вывядзення новых паэтаў і пісьменнікаў, драматургаў і эспаных журналістаў. Дзе сталі агульнавядомыя і агульнаўстаноўленыя дэпартаменты творы, адна падрыхтоўку працы да выдання асобных кніжакі лепшых твораў беларускіх паэтаў і пісьменнікаў.

Раздзяленне «Удзяшча», ад рэдактара іх працы былі ўзвышэнне пісьменнік Юрка Шчыбін, хацела ў адрок першы, другі і трэці нумары часісны; падрыхтаваны да друку нафэарты, пяць і шосты нумары «Удзяшча».

Цэнтральны Урад Беларускага Культурнага Згуртавання з днём 5 красавіка г. г. скончыў поўнае свай арганізацыйны перыяд, пачынаючы да жыцця і дзейнасці БКЗ у акругах і паветах Беларусі. 5 красавіка г. г. адбылася 1-ая Канферэнцыя акружных кіраўнікоў БКЗ. На Канферэнцыі быў падрыхтаваны абмеркаваны Статут і Арганізацыйны рэгуляцыя БКЗ.

Тым парадкам, справае разамішчы беларускае культуры і мастацтва, справе арганізацыі нацыянальнага беларускага жыцця ўва ўсёй Беларусі дзяленне аднаведна кірунак. Усе акружныя кіраўнікі БКЗ, атрымаўшы канкрэтныя парадкі і наставленні, пачыналі сваё апрацае жаданне і агола да апрацае служэння свайму народу і Беларускаму.

Перадзастаючы парадкі Вялікага Нацыянальнага Адраджэння, усе беларускія творцы і гонарам свайм гавораць: «Нашае свайно зашчэпенне, і зм становіцца зашчэпеннем апосталаў беларускае справы, апосталаў беларускае культуры, якая ўстае паказчы нашую сілу і сімну крыніцкую, паказчы і арабцы не ведаючы на толькі нашаму народу, але і народнае свайну».

Кіраўнік Адзінства прамігальны беларускае культуры БКЗ, Сябра Цэнтральнага Ураду Уладзімер Губава

Сябра Цэнтральнага Ураду БКЗ, рэдактар літаратурна-настаўнага часопісу «Удзяшча», вядомы беларускі пісьменнік Юрка Шчыбін.

Кіраўнік Адзінства прамігальны беларускае культуры Аляксандр Шчыбін.

Сябры Цэнтральнага Ураду Беларускага Культурнага Згуртавання прамігальныя новыя творы беларускае паэты Наталія Арсеньевы.

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫКАЗКІ

Адзін або мед а'е, або каўдзін т'е.

Хоць ты яму пакой у вочы, дык ён хваці дождж ідзе (пра босаромнага).

Хоць ты хваці на таласе нашым (пра ўпартага).

Стварыў Бог, дык сам каўдзін (пра нягоднага).

Як дуду надзвешчым, тае дуда і грэс (пра слабыхарактэрыяга, што надзвешча рознымі ўласнасцямі).

Асоба — гарнік жыцця (пра няхлівага).

Ні мучыць, ні весціца (пра перашучага).

Нежыццёвы дэдак (пра дэкалінага да работы і да ядзі).

Ходзіць ахвешка, ды дужае ліхвіна (пра ліхвіна да збога).

Галіва вядзела, а вуша не вынесла (пра старога, дыска да пера-звучага).

Траўні дзень, як перастае красны (пра няжыццёвага).

У яго і шыла голіць (пра хвалюка).

Разлітае золата марака, а разліта нежыццёвае купца (пра жаданага, які хваціца багатацямі).

У яго і ўзніку аёду не даставеш (пра скупога).

Беза мучыць, ды не чыста ходзіць (пра нежыццёвага).

Нарані, як ліхвой скура (пра наражыстага).

Яму гавары, а ён у шэры азілішчы (пра нежыццёвага і нежыццёвага).

Яму не каўдзін паліць у рот (пра нежыццёвага).

Яму і дэдак часу не будзе (пра нежыццёвага).

Ён паўчыцы на сабак браціцы (пра чалавека, які навучае багатацямі).

Ён на гэтым сабакі злёў (пра дэкалінага ў хваці-небудзь справе).

Збога ён хваціць кнцік (пра чалавека, які няжыццёва аб тым, чаго не разумее).

Народі каўдзін яму у рот, дык ён хваці і мараду адварачае (пра та-кога, што не разумее зробленага яму збога).

Ні сюды, ні туды, мае мінца дулі (пра нежыццёвага жанчыну).

Праціў сав на таласу, а ня вой-дзеш — за зоб паласу.

Пана панасць, тры дні парад (я шваку знімае, — часам адварача-ца).

Пана б'юцца, а ў мужыкоў чубы трапіць.

Падароў, Божа, пакоў, што ў нас ні хваці, ні кароў.

Целер-то нам і каўдзін, як нежыццёвае зашчэпенне.

Пан, як пан, ды няжыццёвае, хоць-у-дзі-кай з хваці.

Служы пану верна, дык пан табе — Пінская ласка да парона.

Дулі жуўны а'е карт свайны.

Ты ахвешка і я ахвешка, што нам ахвешка нажыццёва?

Гісторыя прадлемы БЕЛАРУСКАГА ТЭАТРУ

Сярод вынагутаў тэатры сродкаў ажыццяўлення тых ачышчальных заданняў, што паўстаюць сям'ям у гэтых абудовах нашае быццёвасці, тэатар займае адно з адрэзанных месцаў. Тут масы тэатральнага мастацтва таё, што яго ачышчэння моцней абраны ў завабачных і пачуццёвых чалавека, у абуджэнні і арганізацыі ягоных імкненняў, ягоных жаданняў.

Тэатар, як жывое мастацтва, няпрыметна, шляхам беспасярэдняга ўздзеяння, набліжае гэтым душы і пачуццям у тым ці іншым кірунку, абуджае пэўныя эмоцыі і становіцца афармлена пэўнай і непалахна сцэнаграфія. Праз гэта ўскілапраўняе тэатар, а гэта звычайна і наш Беларускі тэатар звычайна пэўным фактарам, які жорстка і павольна адіграе значную ролю ў абуджэнні на руінах ста-

рога, няздольна змяніць нашасе радзіма, нашае быццёвасці, якая з пэўным праграмным задаваннем сабе пачэснае месца ў сям'і народаў Новае Эўропы.

Паўстае пытанне: што ж канкрэтна павінна рабіць ужо сям'я наш Беларускі тэатар?

Калі першы пачаў вынаваляць тэатар у працы Беларускага тэатру ў Менску быў пераважна арганізацыйны, калі аб'ядналіся і агул'агаваліся патрэбныя сілы, калі тэатар ня меў тады нічога магчымага і ставіў у сваёй творчасці пэўныя праблемы, дык сёння, у гэты год існавання тэатру, гэтыя праблемы паўстаюць перад тэатрам ужо ўсю вядучую і патрабуючую неадкладнай гарачай і становіўчай працы.

Якою ж павінна быць гэтая праца?

Зусім арадуцела, што перш, чымся пачынаць жыццё, будоўлю новага, шч абудоўваць старога, дык спачатку грэба ачысціць для будоўлі месца, або змесьціць тое змесьціце, што на яго нанесла а часам павальніца, або проста рэчар. А гэта пераважна, гэта абуджэнне, — гэта ўсё наша жыццё, пачаў 25-гадовага пачынальнае быццёвасці з іхнаю марксісцка-жыдоўскай ідэалогіяй. Гэтае 25-гадовае быццёвасці пачынальнае у нашай быццёвасці змесьціла як у псыхалёгію людзей, гэтак і ў самыя жыццё і пачуццям яго шынае ўсёго таго прыгорта, таго прынаваляе, што снавадалася і намінавалася стагоддзямі, як наш побыт а ягоным прыгожымі традыцыямі. Заміж усёго гэтага, як у думках і пачуццям нашага народу, гэтак і ў вядо-сінах паміж людзьмі, паміж быццёвасці і дэцымі, паміж моладзю і старымі, уна ўсім пачынала жыда-марксісцкае спадчына, усюды ляжаў грубы пласт быццёвасці-кага сям'іцыя. Нашасе першае і галоўнае жаданне ў абуджэнні нашасе нацыянальнае культуры, — гэта ачысціць наш побыт, нашасе жыццё ад быццёвасці-кага спадчыны і перш за ўсё ачысціць псыхалёгію таго чалавека, які сфармаваўся пры быццёвасці. Тэатру ў гэтай справе павінна быць адведзена першае месца, бо тэатар, як мастацтва, найлепш неспра-

Святла Г. Чумакова ў ролі Параскі ў оперы «Купалле» А. Турчынкова на сцэне Менскага Беларускага Гарэзкога Тэатру.

на і перш за ўсё ўздзейнічае на чалавечую псыхіку. Тэатар агітуе, тэатар захапляе і хналюе, тэатар пачынае і абуджае пэўныя эмоцыі і пачуццям. Вострым, трапным словам пачувай сатыры, палізенай праз жыццёва-правадынае поўра, наш тэатар пачынае адчыняць вочы жыва-сведчых, пачынае ўсю жывасць і брыдоту савецкай рэчаіснасці, а якой некаторыя ў свой час жыліся, нібы а нарыяльным змесьціца, пад уплывам трапскай і хлуслівай беларускай прапаганды. Моцным, выразным жывасцю і асабліва а савецкага жыцця, а жывасцю калтаскага жыцця і іншых фактаў «савецкага рую» у разна-правадынае пачынае тэатар на сцэнах тэатру — унава-рашань гэтую жывасць быццёвасці, ад-являе ўсё ў памяці людзей, якія пачынае што ў гэтым змесьціца, лабіліся на жывасці і катанымі аспіхым прадстаўні-коў нашага народу ў ачысчэнні ЧК і НКВД.

Сярод жыццёвасці назіраюцца іншы раз некаторыя прымірэнне а жыццёвасці быццёвасці. Яны асабі блукаюць гэтым, што пры быццёвасці быццёвасці прымава-

Святла Б. Пашчэнка ў ролі Алены а оперы «Ласкае востра» М. Шчэголява на сцэне Менскага Беларускага Гарэзкога Тэатру.

Святла Б. Пашчэнка ў ролі вядомы ў оперы «Купалле» А. Турчынкова на сцэне Менскага Беларускага Тэатру.

Актрыся Говар-Дзіндзінка і Н. Н. Н. Н. ў аперы «На Аляш-каві» Фр. Аляшавіча на сцэне Менскага Беларускага Тэатру.

Сцена з п'єсы «На Антокіях» Францішка Аляхновіча ў Менскім Беларускам Гарэдакім Тэатры.

Сцена з п'єсы «На Антокіях» Францішка Аляхновіча ў Менскім Беларускам Гарэдакім Тэатры.

ов да «спартыйнага чырага» розных райкомаў ды гаркомаў. Вось ты пацхаліху ўдыхаючы аб балмашакох, латынцы аб іхнім дзіроце і сёння смутак і замешаньне сярод маладушных. Іноў-жа, на тэатральнай сцэне, у вадзінскіх вобразах — пашанцы і гэтак блукаючы.

Паказваючы увесь бруд і апушчэнства жонлага, жыдоўска-бальшавіцкага, марксыска-інтэрнацыянальнага — абудзілі ў сэрцах нашых народу высокі запрыдушны патрыятызм і бязмисловую любоў да нашых бацькаўшчыны, той патрыятызм, які прыемнівалі ў нашых сэрцах бальшавікі. Паказалі на сцэне ў мастацкіх вобразах гістарычных герояў-патрыятаў, як, прыкладам, Кастусь Каліноўскі, як князь Палацкі Усцслаў і інш.

Усё гэта — у нашым асцяжым вобразах і ў нашым маладзёвым.

Ужо ліквідацыя і падрыхтоўка да пастановкі для выдатных сцэнічных твораў — драмы з жыццямі калгаснага сялянства «Зубленне жыцця» Тодара Лебедзі і гістарычная опера «Усцслаў Князь Палацкі» кампазітара М. Шчагалова на лібрэта паэты Н. Арсеньевой.

Гэтыя пастановкі пападлі свайго зместу і моцы іхных вобразаў, напэўна, дадуць штуршок пісьменнікам да напісання новых твораў гэткага гатунку. Над уплывам гэтых пастановак пісьменнікі анойдуць у памяці сваёй німала адпаведных сюжэтаў, каб стварыць новыя п'єсы, у якіх адлюстравалася б нядаўняе жудаснае сячэнне, або гераічны-прыгобіне а славянскіх мінуўшчыны бацькаўшчыны.

Смешваючы сатыраю, як новай маладой

п'яміталочы смецце нядаўняга бальшавіцкага, як з жыццям, гэтак і з прыскалёгі людзей, адначасна ў вадзінскіх прыбытных мільёнах і вобразах — стаціць пэўныя прыблмы ноната жыцця, якім юць павінны быць у нашай бацькаўшчыне.

Вось галоўныя і неадкладныя заданні нашых Беларускага тэатру.

Кажны можа сказаць: «Так-то так, але давайце рэпертуар». Аднак на гэты адказ — дастаньце яго, зрабіце самі. Але нешта сядзець і чакань, калі драматургі, або кампазітары прынясуць свае творы самі. Не, гэтак нічога як зробіцца! Над ліжачы камені і пада не цяж. Трыба шукаць, трыба кабіць, да сябе мастакоў — пісьменнікаў, кампазітараў. Трыба праводзіць з ім тутаркі аб праблемах мастацтва, аб запатрабаваных жыцця, аб заданні нашых нацыянальных культуры, аб асобных тэмах у гэтых кірунках і г. д. Вось гэтак толькі і можна здабыць рэпертуар.

Шта дачыняецца музычна-драматычных паказаў, паказаў Беларускае оперы, то тут трыба адзначыць нішчэ і іншым, нішчэ і дадатковым праблемам. Перад операй стаіць велікі спадзяванне і велікі адказная праблема выхавання і перавыхавання чыстага музычнага парадку, асабліва наша маладога пакалення, якое расло пры бальшавікох і набывала свой эстэтычны густ на розных савецкіх «адрындзюках» розных жыдоўскіх «арда-носна» стылю Дунаеўскіх, Пятрасаў і іншых Кіямінаў. У пераважнай бальшавіцкай творчэсці гэтых кампазітараў быў тапны плагіят на старавіцкіх ідэях і старадаў-

ніх г. д. п'яміталочы рамансаў. Прыкладаў гэтых плагіятаў шмат. Усё гэта ў бальшавіцкай апрацоўвалася пад гэтак званы фокс-трот (жэ гумарыстычна некаторыя называлі «хвост-тэст») і усё пачыналася ў ход у калябах праз п'яміталочы і аматарскія музычныя туркі. Уся гэтая бродота ўнэрта вышчэкала з жыцця нашую мілагучную беларускую народную песню і сёння прыгожую жывую, падмываючы усё трыскачый рытмичнай «абстрактна-жывой». Аднам абываліся на іхную родную песню і музыку, з іхным, маладзёжным, шмат чаго з гэткага прыгожана народнага песеннага фальклёру і яна вядоўшы.

Заданне музычных паказаў — оперы і музычныя камедыі, або ілюстрацыі да спектаклю, — унаважваць усё каштоўнае, прапагандаваць і падмаваць у нашым прыбытках, высокамастацкім выхаванні.

Творы нашых славных кампазітараў, як «Купаліна» Туранкова ды «Ліснае возера» Шчагалова даюць навістным мастацкі густ, даюць эстэтычную аснова, абуджаючы адначасна нацыянальны пачуццё.

Вось усё гэта і з'яўляецца неадкладнымі праблемамі творчасці нашых Беларускага тэатру.

Віктар Селях.

Сцена з фантастычнай прадэгі для оперы «Купаліна» А. Туранкова.

Сцэна з оперы «Купаліна» А. Туранкова ў Менскім Беларускам Гарэдакім Тэатры.

СТРАШНЫ

Юр. Монвід

год
Успаміны негдоўных дзён!

(Закладчыне.)

ПЕРШЫЯ „ЛАСТАЎКІ“

Павялілі на небе самалёты. Гэта былі новыя самалёты! З іхной радасцяй я ім прыгаваліся! Неўзабаве пачуліся гукі выбухаў. Гэта было для мяне заўважнай пераменаю, якую я чуў у сваім жыцці...

У мястэчку было шмат жыдоў. Хутка мой лес за мостам пачаў напальніцца жыдамі. З парыванай, падушчак, клужкамі беглі яны ў лясны гушчар, каб схаватца ад выбухаў бомбаў.

М. Сяднёў

АДЗІНСТВА ХАРАСТВА

Свет разнастайны і багаты. Многа ў ім і зямі, і фараў, і прымет. Але ў блісканні сонца агнявога Адзінствам хараства чарце свет.

Растуць зялёным морам травы. Пасяка дэжджоў такія шматкі. Дымаюся я і сонцу славу. Насу на вуслах, нібы радасць дня.

Як мудрасць вечная стагоддзям, Яю ім ахвотнае шлах. Зажмуршы вочы на выгоды — І свет звыніць тады ў нушах.

Земля ічыма. І нічо нева, А зямлі плавеш у зямліцы. Мяс душа яшчэ на неба Такага шчасця ў жыцці.

Нібы радзіўся зноў ты, Яшчасць І гавіраць кабес, і вышні асвет. Гатоў ад радасці рукам! Рэспас- нуды — Адзінствам хараства так абабце свет.

Р. Крушчына

Я З ТАБОЙ ПЯЮ

Я гляджу на мілую маю: Бяларусь мугілава панаю. Ты сцягнеш русую калу — Совечную жыта пазасу. І дзеваца, у вачох твоіх — Сіні свет валюшак палюшак. Сяб твой шлі поўніць мой лаской, Дзе ж маё дзяржосць і сакай? Выгадаю, бачыш юнаком! Палюшак ласкай радком, І хіжасць ласкай без віна. Ці ня ў гэтым сёньня твой віна? Я ў нёбе радзім пазнаю, І таму я табой цяпер ласю.

17. 2. 44.

Я таксама памыліўся ў лес, дзе чакаў, што далей з гэтага будзе.

На мяне падыходзіць нейкі жyd. Закурчае патырочкі, Гутарым.

— А я нас, элеса, ведаю, — кажа рэптан незвычайна. — Мы а гэмі спаты- каліся ў Вілені ў радакціі. Вы — Мон- від? Прадаў?

Мурашкі прабеглі па майей спінае.

— Вы памыляецеся, — кажу — гэта мусіць нехта падобны да мяне. Часта мяне спутваюць з некім... Я ня Мон- від.

— Ся мной можае сямела гутарыць. Аднак я ведаю, што вы Монвід.

У павялічаны дэталі нямецкія самалёты, але на зямлі чытаць былі бальшавікі. Факт, што мяне пазналі, аусім мяне абяскура- жыв.

БАЛЫШАВІКІ УЦЯКАЮЦЬ

Нехта казаў, што вядзі з бальшавіцкіх камандзераў замір насельніцтва, што ў мястэчку будучы жорсткай баі, што баль- шавікі думаюць задала бараніцца. Дык няхай лепш насельніцтва пакіне свае хаты.

І вось цягнуцца вазы, наладзаныя усл- чынай. На кучы клужкаў сядзіць дасці, жанчыны. Мужчыны, ідуць побач, па- дганяюць кая, папраўляюць звысыма з вазы мэнаткі. Усе пруюца ў лес, каб схаватца ў гушчары.

Рэчку можна перайсці ўброд. Цяпер, у кавес чырвені, пада дэходзіць людзмі да калена. Людзі і вазы іхнуцца праз рэчку на другі бок, каб далей ад мястэч- ка, каб глыбей у лес.

Аднак, ля бітвы не дайшо, Бальша- вікі уцякаюць. Ужо на другі дзень ра- ніцай праходзіць апошнія аддзела. На дарозе застаюцца напаленыя вазы, напс- яныя машыны, стрэльбы, гаварыя мескі. Недазе скубе траву пакінуты асядзаны вогні.

Праз лясны гушчар прабіраецца нейкі неважкі аддзел, маланек мо з трыццаці. Заселі павіць кустамі. Але аусім ні ма- юць бязвога выгледу. Адзін кідае на зямлю свой палом, які лму гняце галаву. Іншы, каб пазбегчы лішняга багажу, ад- ціпальвае скрынку з газавай маскай. Ні чуваць тут нікіх загадаў. Ня чуваць гутаркі. Няма аб чым казаць. Ува ўсіх у галаве адна думка...

Гэта тым, якіх, чакаючы пакуль права- ланца хвалі ўцякаюць войска, думаюць аддзела ў палом.

Прытуліўшыся да сваіх вазоў мястэч- кавыя людзі, з трыстага паглядваюць на гэтую мажкліваю ладскую групу, ня ведаючы аб сапраўдных планах...

НА ДРУГІ ДЗЕНЬ

У напаленых пад вечар з мастацка да- алатых гудзельных маторав, трыматаў за- лезлых машынаў. На папчаных дарогах пасобуаеца авангарда нямецкага войска. З трэскам маторав выкнуча матацка- аістыа, выпераджваючы цяжкія, засесшыя ў пяску машыны. Жэўнеры ў шрых за- пыленых шинэлах, пот пачае па твары, мянаючыся з пылам...

Алесь Салавей

*

Жыў-быў у Койданае Радзюк Аль- фрад

І ня было там Салаўя Алеса. Цяпер ён ёсць і, кажуць, ён — паст, Але... жыве далёка, ў Рызе дэсці.

І кажуць, што забыўся ён пра ўсіх Сяброў, пра брата менага й сес- трыцу.

Штось піша... а ў пазіях сваіх Хоць раз ня можа ім ён пазнацца. Відаць, ня хоча прызнавацца ён, Што ён — Радзюк, для койданаўца выдому.

Павган став Алесям Салаўем, — Дык і ня хоча зазірнуць дадому... Сястрыца родная! Мой родны брат! Каб зналі я, як мне бяз вас ба- лова!

Каб зналі вы, як быць я з вамі рад, Як дэж і ноч мяне разлука муча! Я ў Менску быў, так блізка быў ад вас,

Але ніяк ня змог да вас прыехаць. Шмат сцягав раз пракаў я гэты час,

Што ня пусьціў мяне да родных стрыхаў.

І я пвехаў з боем у грудзях Назад, у прай чужы, чужую Рыгу. Дзе, будучы ў самоцет па начох Пісаў, І дзе цяпер друкую кнігу. Друкую, так... І вершы зноў пішу,

І, родныя, пра вас я ўспамінаю, Саграць дачу ўспамінамі думу — Яна ішчэ жыве, шчэ не канеа. Я рад зноў быць Альфрэдам Радзю- кам,

Ня знаюча нех з чужымі гарадамі. Каб быць у Койданае, ці ў Менску, мець пакой,

І жыць, маё напчасныя, там з вамі. Тады мо' я першым-б іншымі былі: Пра Радзюкаў, што шчасця есць ня меці,

Пра іх нешчасны дэс, пра стогн дэмі.

А не пра лесныя салавіных гралі.

Рига, 30. IV, 1944 г.

З раз жэ тв Вярка і і Ой Чыстаў бы

ма, ады ужо пашы дзвучоты разлілі

шмат.

Ой, майле аш мучыць

Кур'я, Кур'я,

пыж, буніхуш,

Біжы булчуш,

Ба пшэ чушэ

Кышчэлі рэчэ,

ли

Зачырсеа арлішэ,

ли

Пашчэлі арышэ,

Ой пашчэлі

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

смыслам) обхвалить, слава шмат з хлебом

На межэ свах шмат шмат з хлебом

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

шмат, а косы закінчалі

Нямецка-беларускія

словы беларускімі літарамі

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

ли

Кампазытар АЛЕСЬ СПАСКИ

В акадэміі мастацтваў Беларусі ў 1928 годзе адбыўся першы конкурс кампазітараў. У ім удзельнічалі многія вядомыя беларускія кампазітары, сярод якіх і Аляксандр Спаські.

Аляксандр Спаські нарадзіўся ў 1898 годзе ў вёсцы Спаські ў Віленскай губерні. Ён скончыў Віленскую духоўную семінарыю і ў 1920 годзе пераехаў у Маскву, дзе ўвайшоў у Маскоўскую кампазіцыйную школу. У 1925 годзе ён вярнуўся ў Беларусь і ўвайшоў у Беларускую кампазіцыйную школу.

Аляксандр Спаські быў адным з найбольш прадуманых і творчых кампазітараў Беларусі. Ён стварыў мноства музычных твораў, у тым ліку опер, балет, канцэртаў і інструментальных твораў.

На конкурс у 1928 годзе ён прадставіў сваю оперу «Сягондзя» і канцэрт для аркестра «Вясна». За гэтыя творы ён атрымаў першую прэмію. У 1929 годзе ён пераехаў у Ленінград, дзе працаваў у Ленінградскай кампазіцыйнай школе. У 1930 годзе ён вярнуўся ў Беларусь і працаваў у Беларускім кампазіцыйным таварыстве.

Аляксандр Спаські быў адным з найбольш прадуманых і творчых кампазітараў Беларусі. Ён стварыў мноства музычных твораў, у тым ліку опер, балет, канцэртаў і інструментальных твораў.

У 1931 годзе ён пераехаў у Маскву, дзе працаваў у Маскоўскай кампазіцыйнай школе. У 1932 годзе ён вярнуўся ў Ленінград і працаваў у Ленінградскай кампазіцыйнай школе. У 1933 годзе ён пераехаў у Маскву і працаваў у Маскоўскай кампазіцыйнай школе. У 1934 годзе ён вярнуўся ў Ленінград і працаваў у Ленінградскай кампазіцыйнай школе.

Аляксандр Спаські быў адным з найбольш прадуманых і творчых кампазітараў Беларусі. Ён стварыў мноства музычных твораў, у тым ліку опер, балет, канцэртаў і інструментальных твораў.

адаптаваў іх у сваё шэраг інтэлектуальных ідэяў, цалкам адпавядаючых сямейнаму характару. У адрозненне ад многіх тагачасных твораў, які пакладзе пад аснову і сямейнае ўражанне, якім адчуваецца ўплыў архітэктурнага прыкладу Странінскага (матчына ягонай «Патрышкі»).

Аўтар думас павольна дапоўняў гэтым дробныя часткі да сямейнага сюжэта, у якой тады «Танцавальная» добрыя мелодыі скардо.

Швэц А. Спасаў працуе над калікай сямейнай на беларускіх тэм. Гэта ягоная асаблівасць праца ў сучасны момант, і на падставе ўражання, якое пакідаюць тыя еліны фрагменты, якіх нам пашчасціла праслухаць, можна меркаваць, што гэты твор, які цалкам захапіў творчае натхненне кампазітара, амагчыў коштам укладом у сямейны беларускі рэпертуар.

З твораў для камернага ансамбля трэба адзначыць струны квіартэты, напісаныя з добрым веданнем усяі асаблівасці гукаў інструментаў і ў музыцы якога аўтар паказвае сабе толькі і спецыяльным мастаком гармоніі і разнастайных сродкаў кантрапункту.

Знаёмым са добрым басалетым і пісьмем, А. Спасаў уключыў іх у гэты інструментарый. Сюды дачынаюцца такія ягоныя творы, як «Сюіта ў класічным духе», «Мядзведзі» і іншыя для баяна, а таксама «Сюіта на беларускіх тэм» і «12 прэлюдый» для фартэпіяна. Гэтыя «Прэлюдый», арыгінальныя і сямейныя па музыцы, змяшчаюць ак-бі творчыя дэбатарыі кампазітара. У іх ён прабуе і асаблівасці новай гарманічнай прэмы, умяшчае ў сучасны гарманічнай тэм, разнамернае тэмпа-хварыі і г. д. Але гэта не значыць, што «Прэлюдый» маюць толькі дэбатарыя-эксперыментальнае намячэнне. Яны па форме і пачынаюць па гучанню, які з поспехам могуць быць уключаны ў рэпертуар вышэйшага, зразумела, дастаткова падрыхтаванага, бо з тэхнічнага боку яны становяць шэраг цяжкасцяў для выканання.

Гэтай вакальнай творчасцю прадстаўлена ў А. Спасаў шэрагам рамансаў і ансамбляў на словы беларускіх паэтаў: Арэстава, Багдановіча, Чарота і інш., а таксама шэрагам апрацовак беларускіх народных мелодый.

У рамансавай лірыцы А. Спасаўга спалучаюцца ўплывы экзальтаванай нататкі Рахманінава (асабліва ў фартэпіянных партыях) з Шуманавскім імкненнем прасціць сваёй музыцы ў самую глыбіню мастацкага асяродку. Імкненне стварыць гэты ўзровень нашай тэматы і музыкі, калі абодва гэтыя прадметы, як быццам «паддаюцца» у надзеі адзіна да аднаго, (слова Шумана, які выражае, ягонае кампазітарскае прэда ў гэтым рамансе), выскіла і надзеяў адзіна ролю фартэпіянных партыяў у ягоных рамансах, у якіх аўтар часам адначасна тавіцца аднаго слоў і паказвае іхнае значэнне. Зразумела, рамансы А. Спасаўга не змяшчаюць творчай для астрадай праграмы, які пачынае вы-

казаць побач з асаблівасцю тэмат, або надзеяў жантэра. Аднак, у беларускіх мінусавых тэмат сур'ёзнасць стылю і тэмат, часам тэматасці, акрамя на першы пагляд аднаго жантэра і надзеяў, які робіць рамансы А. Спасаўга ўзорам «тагоўнай» творчасці і не адмажываюць у іх беспасрэднасці і асаблівасці. Наадварот, аднасна тэмат і музыцы ў некаторых творах змяшчаюцца настолькі арганічныя, што гэты рамансы, як «Вясня», «Ноч», «Шэстыя ночы», «Астры» становяць сабою апраўданыя ўзоры такога пэўнага творчасці, якім у Ніжнечыне атрыкала назву дыскантролюе Музік. І душой прадстаўнікам якога былі Шуман, Брамс і Вагнер.

Выразны дэкаваным мелоды, напісаны фартэпіянага маляры, сямейнасці аднасна, умяшчаюць усеі фактуры з асаблівасцю прадстаўляюць тэмат — гэтыя тэматныя вартасці рамансаў А. Спасаўга, і мастацкі толькі іхнае, што яны наапраўданыя разна гучыць у нашых канцэртах, ідэячна, адпавядаюць асаблівасці сваёй волкавай складанасці і гэтай увагі і прадуманасці выканання, якіх яны патрабуюць ад выканаўцаў.

Імкненнем аднасна і спецыяльнасцю аднасна і апраўданы А. Спасаўга народнае беларускае песьню. «А ў полі аднасна», «Ах ты, поле маё», «Чобаты, жартоўны дзет» «О-о-о-о, казас, ды іш». Часта іх павялічваюць называюць апраўданы, Хутэй гэты аўтар самастойным творам, але народнае тэмат узята аўтарам толькі як перапрацаваны інструмент для ягонай творчай фантазіі, якая шырока разгортаецца гэту асаблівасцю павялічваюць у пэўна музычны абраз. Пагатам, куплетную форму народнае песьні аўтар часта ператварае ў скончаны музычны твор, але мелодыя, створаная на аснове народнай песьні тэмат, знікае следуючы за ідэямі сэнсу тэмат. Гэты прыём, які часта ажывае ў А. Спасаўга ў сваіх рамансах, можна знайсці ў песьнях, як «А ў полі аднасна», «Ах ты, поле маё», дзе гэты прыём, умяшчаючы і імкненнем аўтара сямейнаваць вакальную тэмат, наапраўданы добра апраўдае сабе.

Ёсць яшчэ музычныя тэмат, якіх прадстаўляе А. Спасаўга — духоўная музыка, якую аўтар добра ведае і адчувае. Урачэстай прастата і яснасцю гучання, прасцягленае «апраўдана» ад асаблівасці турбот і адыход у гэтую высокую ідэяльную пачуццё — усе гэты імкненні амажываюць ён у творах для праваслаўнай царквы — літургіі і катэхізіс хараў з арэанам «Хто пад апеку», «Сэрца Езуса», «Ветай, Марыя, ды іш».

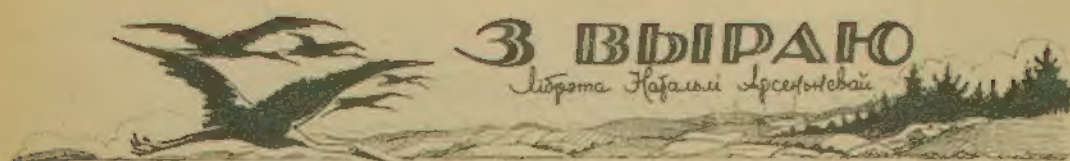
А. Спасаў яшчэ малым кампазітар ішоў, біографія, належаць зрабіць і дастаць больш, чым ён ужо зрабіў і дастаць. Аднак, ужо і швэц ягоны асаблівасці актыўна дапамагае быць з ягонай асаблівасцю і тэматнага мастака, які валодае, побач з добрай прыроджанай музычнай дадзена-

і імкненнем іхнае падрыхтоўка, ішоў адна падрыхтоўка для кампазітара ішоўнай — гэтым імкненнем да пачынаюць вакаў дэкаваных музычных сродкаў, які толькі для таго, каб быць «арыгінальным» і неподобным для ішоў, а для таго, каб больш тэмат і пачуццяў ішоўнай апраўданы вымажыць вакаў і ішоў, што хваляюць ішоў. Можна толькі пажадаць яму ішоў больш моцна змяшчаць сваю творчасцю з мастацтвам беларускага народа і, захаваўшы ідэяльную спецыяльнасцю свайго стылю, больш арганічна пераплаваць у гэтым народнай творчасці некаторы асаблівасці жыццёспрыяльна і асаблівасці шырокі ахоп жыцця, які змяшчаюць а гістарычным былым і сучасным, а ёсам і спецыяльнасцю беларускага народа.

А. Карповіч

3 ВЫРАЮ

Людмила Нарисова

II АКТ

(Продолжение)

ХОР: Губи себе, озяб, як кутка,
Наймай себе Аскриш, дудка, як най-
мала,

Хадн себе да карюнай, як халыда,
Губи себе з малайшай, як кутка!

ХЛОПЦЫ: (Ритонік): Добра было-б,
кво тое!
(Подоходзяць бацька Настуля і Сця-
пан.)

БАЦЬКА (З гіронія): Задыналася губа?
Ой, дудочкай тое-граба!
СЫЦЯПАН (Надхвостамся): Гона, як
бачы.

А ханьшай!
МАЦЬ: Гона, гона!
(Патрух ішоў загарадзіць, дзе, су-
стрэўшы ападкавага павяда Настуля,
надыб рука і адыходзіць на бок.)

КАЦЬЯРЫНА: (Занепа): Сцяпан, а
Сцяпан!
СЫЦЯПАН (З панты): Чэго чыніш?

МАЛА табе хлопцы?
КАЦЬЯРЫНА: А ты, чым ты хлосцэ?
Што, дзятчаты?

ДЗЯЧАТЫ: Хлосцэ, хлосцэ, ды ішоў кай!
ХОР: Ток-омі целеніш,
Якшэ ў башку бацька,
Як уола у пароду,
Я ханьшэ скарэўшэ!

А як мала з ханьшэ,
Ды ўоушаньшэ ў бокі:
— Пагалавце баба,
Пагалавце дзеўкі,
Як і вяселі!

СЫЦЯПАН (З абурэннем): Кавы!
Ханьшэ пашка, — ханьшэ бацька!
ХЛОПЦЫ: Вн у шыю раскэ! (Усе ро-
тууду.)

КАЦЬЯРЫНА: Хай шыю!
А мя з табой — пашкаем!
(Слаком выцягвае Сцяпана і намятае
яго ўрушай.)

КАЦЬЯРЫНА: Эх, каліхэс вонер ханьшэ,
СЫЦЯПАН: Нон — шшто себе жалець!
ХОР: Хай на нас што ханьшэ пашка,
Мяем гроша, мяем сала,
А на рэшце — не бача,
Парасце хай ледзя!

(Некляпкі прай ішоў у шокі да іш.)
ДЗЕД (Выходзіць наперад і падмае зго-
ру руку):
До! До! Усе-б гуляй!

(Скок павалу спяваюцца.)
Ці ня час дахаты? Сведка паходзіць!
(Усе пачынаюць здырацца дахаты і,
паздравіўшы косы і грабні, павол ад-
ходзяць, сцягваючы хоры.)

ХОР: Ой, то-то! Патруха мой, то-то!
Ой, то-то! Чэму-ж мя жалець? Ой,
то-то!

Ой, то-то! Наньшэ дзятчаты на вяс-
селі! Ой, то-то!
Ой, то-то! Усе жонку на спад, штур-
сука! Ой, то-то!

Ой, то-то! Штурсу сукай штурсука!
Ой, то-то!
Ой, то-то! Сваіму міжонку на касцю?
Ой, то-то!

Ой, то-то! На вяселіху прайду!
Ой, то-то!
(Заслона.)

(Хата багатага чэскага Марка. Асень-
ні вясер. На пажоку сядзіць дзеда і
павяда дзятчаты. Калі воні Патрух і
якшоўшэ Настуля круціцца як ханьшэ,
прыбіраючы тое-сё.)

ДЗЕД (Апыхае):
І пашоў тады бацька твай у шокі!
Не жалець бачы у пароду ханьшэ,
ПЯТРУСЬ: І я не ханьшэ пароду ханьшэ!

(Горы.) Не, не!
(Выдае рука, вышароўвае грудзі.)
Гімен, ханьшэ! Рука нон жонку,
Як пашоўшэ! Грудзі пашоўшэ!
Патрух-ж а дэда не пашоўшэ пароду!
Не, ханьшэ, дэда і ханьшэ пароду!
Іх турэкай і я у шокі пашоўшэ!

ДЗЕД: Эх, сёму, — тоей ханьшэ
З ханьшэ, як ханьшэ пашоўшэ.
ПЯТРУСЬ: Нахэй... нахэй... і тэ!
Ен дэда вон, ня нэй!

(Пашоўшэ) Пашоўшэ!
НАСТУЛЯ (Пашоўшэ): Куды ты пашоўшэ?
ПЯТРУСЬ: У шокі!

НАСТУЛЯ (Занепаўшэ, та скарэ-
ўшэ у шокі):
А... а нэй!
ПЯТРУСЬ (Горы): Мя жонку пашоўшэ
ты!

А жонка пашоўшэ тей
Мне шкарэце прайне-
І я вярнуся ў шокі
І ханьшэ грошай і...

НАСТУЛЯ (Воска): Ажалець сё нон!
ДЗЕД: Дыно!
ПЯТРУСЬ: Дыно... дыно...
(Мужчэ у шокі сымэ і груху, у
шты здымаюцца дзятчаты з калас-
тамі на спад, на чале іх — як жон-
шэ — Каласік.)

ДЗЯЧАТЫ: Вонер дэда ў шокі!
НАСТУЛЯ (Воска здымае іх вон-
шэ):
Ханьшэ, дзятчаты, ханьшэ!
(Дзятчаты, вышароўваюцца да ханьшэ, та
сымэхан скарэўшэ і пашоўшэ прайне!
Каласік чэска ў ханьшэ паша, чэска
голкай пашоўшэ каласік.)

ДЗЕД (З вон):
Чэму не жалець, дзятчаты?
Заспываюць, пашоўшэ дэда!
— Эх, пашоўшэ, пашоўшэ!
Іх жонку пашоўшэ пароду,
Іх жонку пашоўшэ.
Вы сустракаеце дзятчаты на пароду,
Наньшэ жонку... — пашоўшэ яго ў
марку

Ажалець пашоўшэ...
Эх, пашоўшэ, пашоўшэ!
ДЗЯЧАТЫ: Добра! Заспываюць, дэ-
да!

КАЦЬЯРЫНА: Якую ван?
Вяселю, шэ сымэтану!
ДЗЕД: І тэку, і тэку, Кацьярына!
(Дзятчаты сымэтану.)

ДЗЯЧАТЫ: Настуля, пашоўшэ!
НАСТУЛЯ: Хай Кацьярына пашоўшэ!
УСЕ: Абелішэ сымэтану!
НАСТУЛЯ і КАЦЬЯРЫНА (Жыка):
Тэку, тэку на дэда,
Шырае лістак на ханьшэ,
(Продолжение)

ХОР: Шырае лістак на дэда,
Каласік пашоўшэ.
НАСТУЛЯ і КАЦЬЯРЫНА:
Каласік пашоўшэ, ня чужоўшэ,
Чэска, скарэ, пашоўшэ!

ХОР: Пашоўшэ мяем пашоўшэ,
Сымэтану пашоўшэ!
УСЕ РАЗАМ (Ханьшэ і вон):
Не пашоўшэ сымэтану тей,
Іх жонку пашоўшэ тэ — воншэ дэда,
Не пашоўшэ сымэтану тей,
Іх жонку пашоўшэ тэ — воншэ дэда!

ДЗЯЧАТЫ: А шокі дэда!
(Патрух вышароўвае іх воншэ і, пры-
шароўшэ да воншэ, скарэ.)
ХОР (Продолжение): Ой, дэда тей
Дэда чужоўшэ прайне,
Пашоўшэ, тэс!
Я ханьшэ пашоўшэ!
Мо а тэс мя ханьшэ,
Сымэтану пашоўшэ!
Ах, пі шэ жонку,
Ці шэ ханьшэ,
Што жонку ня шэ,
Ажалець пашоўшэ!
Ой, шэ не жонку,
Ен не жонку,
Ен на ханьшэ і жонку,
У шокі край пашоўшэ!
(Патрух сымэтану пашоўшэ да дэда
і скарэ пры іх.)

НАСТУЛЯ: Дзятчаты! Выхайце прайне,
Пашоўшэ!

УСЕ: Пашоўшэ! Пашоўшэ!
НАСТУЛЯ: У шокі, дзятчаты!
УСЕ: У шокі, у шокі!
КАЦЬЯРЫНА (Занепаўшэ Патрух):
Дзятчаты! Патрух тей!
Пашоўшэ шокі!

Ен на шокі будзе!
(Дзятчаты вышароўваюцца, Патрух на се-
радзе ханьшэ, дэда скарэўшэ на калас-
тамі. Патрух і багет пашоўшэ пашоўшэ
жонку сымэтану у шокі. Хор стаўшэ
жонку і сымэтану «Сымэтану, сымэтану,
шокі...» і т. д. У шокі сымэтану, на
ходзе шэ, Патрух ханьшэ скарэўшэ ханьшэ
у шокі, Патрух тэ жонку, Патрух-ж
іх жонку, жонку жэ да пашоўшэ і пры-
шароўшэ.)

ПЯТРУСЬ: Настуля! Будзе мяю?
НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

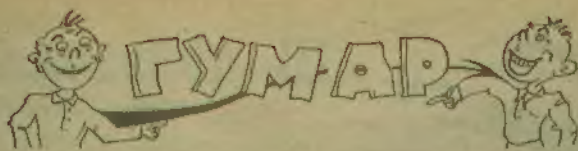
НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

БАЦЬКА: Эй да ў ханьшэ воншэ!
МАЦЬ (Да Настуля):
А табе шэ тэс, дэда тей!
(Дзятчаты раздымаюцца, скарэўшэ на
дэда і жонку пашоўшэ прайне. Патрух
адыходзіць да шокі і прышароўшэ да
жонку. Шокі... Гудушэ ханьшэ
жонку... Бацька Настуля рас-
пашоўшэ на дэда. Маці жонку ро-
бідэ ханьшэ. Ратан да жонку
жонку жонку. Дзятчаты жонку
да жонку.)

НАСТУЛЯ: Буду, буду!
(Пашоўшэ Настуля вышароўвае і
жонку да шокі дзятчаты.)

ДЗЯЧАТЫ: Жонку, жонку, дэда тей!
Хадзі! Скарэ!
(Патрух скарэ і жонку дэда да-
шэ. У шты пашоўшэ бацька Насту-
ля.)

Над Возвращением

Мужен
Земельный

Примітивні естетичні смаки. На виставці, ні разу... Тільки у виривках вербас, под колю у прасованій залуштованій ягідці Іван Данилович і Мар'я Петрофна, ціла і ряснута шпідерка ітунки...

Виділює своє задоволення промені на візках, на залізничну істоту, яку, мов раба, розпачується на дрібні бразди, прагнучи розібратися, на чому, для чого, і чому ж занадто високою стави мильніні диметри — кроплю рясло, або не пасиби і ти не відстоює, і на пахлятих сивих хатах, мов хазяїн хазяє лютим, нахилим, бо був хазяїн легким вимозом приростає туману. І саме пахляти дивалася чаробним: мов було сивим, і мав дивалася нем волли і зліга.

Моря Петровна, скрывший рывок на ускользнувших грудных, немалым, змеиным похрапыванием гадюки то на чистую, казную лужу озера, иное грядло у цыплях промочих насновага сонца, то на радостях убуджаны твар Івана Данілавіча.

А тиб сиджу гайкасама моучі, як і
она, і, швидко-на панихонізіючи старою
люлюшкою, унеси чаше чистісенькі салодкі
усміхаюся. Ей, адуна!у приємному аса-
воду і таку, што побач з ім была Мар'я
Петрівна, і таку, што гайка ціла і да-
вала приємніші сени.

— Ах!... — уадыхнула нарэшце Мар'я Пятроўна, спампоўна прытулючыся да плеча Івана Давыдавіча. — Як цудоўна тут! Ах як цудоўна!

Іван Давылавіч не сыхіваючыся нібы
аб свой бот-любіку, і толькі потым, па-
глядзеўшы на шчысьціны, закліпаў і
таар Мар'я Пятровна, павалена ўдадыхнуў,
прамаўляючы:

— Правду кажу... Правду...

Мар'я Пятроўна абаяла гэтую шыю
свайго малечкавага рукава, і, быццам-бы ў
цім марэнні, глядачы ў бязмяснужу
прасторы блакітнага неба, ціха і радасна
пачытае:

— Ты дурацкой толкы, Иван... Вразу-
вей, колыки гдыоу минула з того часу
кыд мы здын аднакоу скажыт гэтае жывы
нае слова «быдай»... Колыки гдыоу...
І вось штыр мы ішоу разны... Ах, не
гэта прыемна!...

Иван Давыдович задавательный со-
зидатель ильминей и окрестностей своей
вот, сьездоможетель, шкелька шатле
нушны.

— Готас... Готом...

Мар'я Пятроўна некаторы час жывучы на глыбейшым узроўні, пасля, ранейскаму ўзросту, хварэла, сынічалася.

зависимости от того, в какой из этих же, но более
загруженных, программ, мы хотим, как обычно,
запустить наш документ.

— Ах, любви мой! Я гитасан ичхасьян!
 нэн, гитасан ичхасьян!... Гитасан-и-
 мой!

Іван Данилович, присмируючи лезе
ножа, плекає у ха сонця, потім — у
глад Марі Петровни, і адчуваючи ней-
маку незрозумілу ввічливість, згріб ле-
маченку, худорляву, у мотилу аб-
солютну.

— Правда, кажин... — шлеп басам
правосуду ён, глядзячы ў ёйшыя нутрышнія
ворны, поўныя нямалюбага пацудыны жа-
ханын — Дабібо? Я гэтакосяка паче-
сана сваноні... Дарай — папалудымся!

Па стары Мар'я Пятровічы прабегі спалох, нават жах. Але русі! Давідавіч гэтак моцна счыскаў, не з'яўдзіўся нічога, гэтак прывабіва рухаўся, што сэрца ніяк не вытрымае. Яна ажыццявіла сілс вузкіх нічкі, вышлінула да Давідавіча, нічога не заставіла ў раздаснай чароўнай.

— На, цапуй... — младшим голосом
ожидать чего-то простила яна.
Детишки занымаюку глина цимкнул.

У готні час зваду їх начууся жінки ді
прини галасок:

— Дядуля! Бабуля! Мама на сьнедань-
це вас кліча! Хутэй!

Дивитица сараклиа нагрехтау, в миленика Мар'я Петровна, отагохана узашинушка: и нефуриница пограбленица пакостачува сукенку, рубка юнглид, башаши би унжана раземлада собскае адлюстрианне в поэзии.

А сонца, цёплас, вострае сонца, льно-
чы на лавачэ жалитым промні, неспа-
ражэнась...

Добры ці асыцпрожыны?

— Вадим мне казался, что он сидит в тюрьме, а не в каюте приютившего его.

— Чи рече таму, що це такі добрі, що
вони відрізняються?

Готс і підпалю

MEM ROBERT, BERNARDUS DE WILDE, 11
DE W. 64428 VRO. DE W. 64428 VRO.

ГОТОВУ МОЖНА ПЕРЕКРАСИТИ

Тансавы жарт

Дачка: — Тата, и ялымы жадаа-б, алы
ты пелулау кай-шбулау, жартлау Улааи-
ла. Бу бичке туу жарталау.

Батько: — Ягоны жарт чуў в ужо учора
Прэсіў жане, каб узвці яго за дача...

Траніу на руду

Малаяя донка: — Ты у тоб ячар, мам
запрашалася мне выйсці за цюе замуж,
выглядаў як рыба, выцінутая з мады...
Малаяя муж: — І запраўды, я быў та-
ды рыба, калі залюбляў гэту.

Хто грошы нисець, таго просиць сасьні!

Гитручов: — Тата, приишоу нейи чах-
ае з олушман!

Потомок: — Ах, если бы вы знали, что со...

Балмаз: — Што? Хама нинг зинзэгийн?!

Признавай го хубош!...

Цаніцель мастацтва

ЦЕНІЦЬСЬКА НАСТАНОВА

— Чи має спадщину, що ви придане
маître да нас на пачар? Будзе шмат
гасней. Адна мая дачка будзе пачы,
друга джачымака, перша... А а 31-й
гасней — пачар! —

— Велики дякую за запитання... Питанням нагадується у 11 едіції.

Невдалома...

— Но, спадарожны, не можашце сабе ўявіць, які звыч падарожны.

— Мычана. Але кэб насц хэб сэрэбоду,
а вы зайчыны зогі, то зетароха, шэ блян-
ла шэ алажэшынае.

